

KØBENHAVNS UNIVERSITET

Underbilag 1.

Det filosofiske fakultet.

København, den 26. maj 1961.

Ved skrivelse af 17. d. m. (j. nr. 341/45) har rektor udbedt sig en udtalelse i en sag om betydningen af Flatøbogens og andre håndskrifternes udlevering til Island for Grønlandstorskningen.

I den anledning skal man efter behandling af spørgsmålet i et udvalg bestående af professorerne dr. Jón Helgason, dr. Louis Hjelmlev, dr. Astrid Friis og dr. Erik Holtved samt undertegnede decanus udtale følgende;

Flatøbogens indhold er først og fremmest sagaer om de nordiske konger, bl. a. Olaf Tryggvason, Olaf den Hellige og Hakon den Gamle. Skriverne har særlig i sagaerne om de to Olafer optaget stof fra andre værker, hvis det kunne bringes i nogen forbindelse med disse konger.

I sagaen om Olaf Tryggvason er der optaget enkelte stykker vedrørende Grønland:

1. Et stykke om Erik den Røde (Flateyarbokudgaven), I, 429-30.

2. En notits om kristendommens indførelse i Grønland, udg. I, 448.

3. En lille saga om de gamle grønlænderes opdagelse af Vinland (Amerika) og deres rejser dertil, udg. I, 430-32 og 538-49. Den historiske værdi af denne saga har været meget omstridt; den ældre forskning (Gustav Storm m. fl.) betragtede den som sekundær i forhold til Erik den Rødes saga, den nyeste forskning (Jón Johannesson) regner med, at den er ældre end Erik den Rødes saga og har større kildeværdi.

I sagaen om Olaf den Hellige i Flatøbogen er optaget sagaen om de to fostbrødre Torgeir og Tormod (Fóstbroedra saga). Denne sagas begivenheder er delvis henlagt til Grønland, udg. II, 203-24.

I sagaen om Hakon den Gamle er der et par notitser om Grønland, udg. III, 172 og 214.

Flatøbogen afsluttes med annaler, der omfatter tiden fra Julius Cæsar til 1394. I sidste del af disse annaler findes nogle notitser vedrørende Grønland, særlig om de grønlandske biskopper.

Endvidere findes i Flatøbogen:

En fortegnelse over kirker i Grønland, udg. III, 454.

En lille fortælling om grønlænderen Einar Sokkason (12. århs. begyndelse) og forskellige begivenheder i Grønland i hans levetid, udg. III, 445-54.

Den historiske værdi af de ovennævnte stykker er meget forskellig. Enkelte må betragtes som pålidelige (særlig annalnotitserne, som er omtrent samtidige med begivenhederne), andre repræsenterer traditioner af usikker værdi, endnu andre må vel nærmest betegnes som digtning. Alligevel er det ubestrideligt, at *Flatøbogen er blandt de islandske håndskrifter, der indeholder mest om Grønland*. Det må dog bemærkes, at Flatøbogen både findes i en trykt udgave og en faksimileudgave, og man må regne med, at selve håndskriftet kun undtagelsesvis vil blive benyttet af forskere på dette område.

Man vil samtidig gøre opmærksom på, at Flatøbogen ikke alene indeholder stykker om Grønlands historie, men også afsnit om Færøernes historie omkring år 1000.

Om „andre håndskrifter“, der handler om Grønlands opdagelse og tidligste bebyggelse, er det vanskeligt at udtale sig, så længe man ikke ved, hvilke det drejer sig om. Man må vel særlig tænke på AM 544 410 og AM 557 410, som begge indeholder Erik den Rødes saga, der handler om Grønlands opdagelse og tidligste bebyggelse; begge disse tekster findes i nøjagtige udgaver og ligeledes i faksimileudgaver, som dog på grund af enkelte blades slette tilstand ikke er helt tilfredsstillende.

P. f. v.

Steffen Steffensen,
h. a. decanus.

Universitetets rektor.